

Økologi, Planter

Majs-udsæd til økologer

Introduktionen af OrganicXseeds har betydet, at der er kommet flere udbydere af økologisk majs-udsæd. Vær dog opmærksom på sorterens tidlighed under danske forhold.

Viden om Opdateret Kl. 09:28

Denne artikel giver dig en oversigt over praksis i forbindelse med OrganicXseeds og majs-udsæd til kommende sæson, og hvad du skal være særligt opmærksom på ved bestilling af udsæd.

Oversigt over praksis med OrganicXseeds og majsudsæd

[Fold alle ind](#)

Økologisk majsdyrkning og -udsæd

I økologisk dyrkning er det meget vigtigt, at man vælger de rigtige majssorter, idet Danmark ligger på nordgrænsen for dyrkning af majs og vækstsæsonen er relativt kort. Der er desuden en langsommere vækst i økologisk dyrkning pga. fraværet af startgødning. Det stiller krav til højere jordtemperatur end i konventionel dyrkning, hvilket afkorter vækstsæsonen yderligere. Der er derfor store krav til sorterens modningstidspunkt/tidlighed og til kvaliteten af udsæd ved dyrkning af økologisk majs.

Der er ikke en økologisk afprøvning af majssorter i Danmark, men den konventionelle afprøvning kan give indblik i, om sorterne er klimatisk egnede til dyrkning i Danmark.

Sortsgrupper i OrganicXseeds

I **OrganicXseeds** er helsædsmajs opdelt i sortsgrupper efter deres tidlighed ved dyrkning under danske forhold. Der er fire tidlighedsgrupper (meget tidlig, tidlig, middeltidlig og sildig) og en gruppe for sorter, som ikke kan indplaceres under danske dyrkningsforhold.

Indplacering af sorter i tidlighedsklasser er i udgangspunktet baseret på "Sortsvalg majs", men den endelige afgørelse om sorterens placering i sortsgrupperne træffes af Landbrugsstyrelsen.

De fire tidlighedsgrupper:

Meget tidlig:

Tørstofprocenten i hele planten er mere end 6,0 procentenheder højere end referencen for tidlighed.

Tidlig:

Tørstofprocenten i hele planten er mellem 3,0 og 6,0 procentenheder højere end referencen for tidlighed.

Middeltidlig:

Tørstofprocenten i hele planten er mellem referencen og 3,0 procentenheder højere end referencen for tidlighed.

Sildig:

Tørstofprocenten i hele planten er mindre end referencen for tidlighed.

Referencen for tidlighed i danske forsøg er gennemsnittet af de sorter, som indgår i referencesortsblandingen i værtdiafprøvningen.

For sorter, som ikke er afprøvede i danske eller klimatisk sammenlignelige forsøg, laves en indplacering bl.a. baseret på en vurdering ud fra FAO-tal.

Indplacering af majssorter sæson 2022

Meget tidlig	Tidlig	Middeltidlig	Sildig
Sortsvalg majs 2021	Sortsvalg majs 2021	Sortsvalg majs 2021	Sortsvalg majs 2021
Cito KWS	Ambition	Ability	Emeleen
Debalto	Autens KWS	Amaizi CS	Farmodena
Reason	CS Prosperiti	Asgaard	Farmunox
RGT Duøxbury	Echo	Conclusion	Kompetens
	KWS Exelon	Dignity	KWS Lazlo
Sortsvalg majs 2019	Saxon	Faith	KWS Salamandra
Activate	Trooper	Function	KWS Stefano
Augustus KWS	Wizard	Gatsby	LG31205
Avitus KWS*		KWS Pasco	LG31207
Emmerson	Sortsvalg majs 2020	KXB9009	LG31211
Kainoas	Scandinav	LG30179	LG31218
KWS Artikus		Mas 08.F	SY Milkytop
KWS Arvid	Sortsvalg majs 2019	Papageno	SY Skandik
KWS Calvini*	Edgard KWS	Resolute	
Rubiera KWS	Extens	Sandias	Sortsvalg majs 2020
Sergio KWS*	Fieldstar*	SB0159	Agromilas
	Glory	SY Karthoun	Farmurmel
	Martinez KWS	SY Nordicstar	
	Pinnacle*	SY Silverbull	Sortsvalg majs 2019
	Prospect*		LG31205
	RGT Oxxgood	Sortsvalg majs 2019	Farmezzo
	RGT Stewaxx	Actual	Fenzia
	Sandias	Atrium	Keops
	Sunlite	Belami CS*	KWS Stefano
		Chavoxx	LG30209
		Emblem	Sekt
		ESZ7103	SY Abelardo
		KWS Colonnada	
		KWS Stabil	
		Likeit	
		Madonias	
		Megusto KWS	
		RGT Sharxx	

Referencesorter 2019: Asgaard, Atrium, Kompetens, LG31211

Referencesorter 2020: Ability, Asgaard, Kompetens, LG31211

Referencesorter 2021: Ability, Asgaard, Kompetens, LG31211

* Sorter er med i sortsvalg majs 2021, men indplaceringen er foretaget i tidligere år.

Listen er ikke komplet, og kan blive udvidet løbende.

Tilgængelighed af økologisk majs-udsæd i OrganicXseeds

Økologiske landmænd har gennem mange år været vant til, at der var generel dispensation til at anvende ikke-økologisk udsæd i den økologiske frødatabase. I 2020 kom der så økologisk udsæd af sorten KWS Autens, og sent i foråret 2020 blev der udbudt en række varer i Tyskland til danske landmænd. Også til sæson 2021 var der begrænsede mængder af økologisk udsæd af en række majssorter.

Det er derfor ekstra vigtigt at være opmærksom på at tjekke OrganicXseeds inden indkøb af udsæd, for at undersøge udbuddet af økologisk udsæd. I OrganicXseeds kan du samtidig se de gældende dispensationsmuligheder. Hvis der er økologisk udsæd i den ønskede tidlighedsklasse, skal du i udgangspunktet anvende økologisk udsæd.

Du kan dog søge dispensation til at anvende ikke-økologisk udsæd, hvis du har særlige behov på din bedrift, og du ikke kan anvende de tilgængelige sorter. Hvis der ikke er økologisk udsæd i den ønskede tidlighedsklasse, men kun i andre tidlighedsklasser, vil der stadig være krav om, at der skal indsendes en individuel ansøgning om dispensation, hvor man skal argumentere for, hvorfor man ikke kan anvende sorter med en anden tidlighed.

Bekræftelse ved brug af ikke-økologisk udsæd – vigtigt!

Det, der tidligere hed generel tilladelse til at anvende ikke-økologisk udsæd, hedder nu "Til bekræftelse". Landbrugsstyrelsen kan vælge denne klassifikation i bestemte tidlighedsklasser/sortgrupper i en given periode, hvis der ikke er økologisk udsæd til rådighed.

Det betyder, at du skal bekræfte overfor Landbrugsstyrelsen, at du indkøber ikke-økologisk udsæd. Det gør du digitalt i OrganicXseeds i forbindelse med indkøb af udsæd. Se artiklen her på LandbrugsInfo: "[OrganicXseeds – den danske frødatabase](#)" eller brugerguide til OrganicXseeds på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Denne dokumentation skal fremvises ved kontrolbesøg. Når bekræftelsen er indtastet, må du anvende det pågældende udsæd.

Udenlandske varer i OrganicXseeds

Hvis der i OrganicXseeds udelukkende er varer tilgængelige i Tyskland, er du forpligtet til at undersøge, om leverandøren kan levere varen til dig.

Det er tidligere set, at tyske leverandører har placeret deres varer i de forskellige tidlighedsklasser baseret på tidligheden under tyske forhold, så vær derfor opmærksom på, om sorten er placeret korrekt efter danske forhold. Hvis udenlandske sorter ikke kan indplaceres efter tidlighed under danske forhold, fordi de er for sildige, vil de blive placeret i en særskilt sortgruppe.

Hvis sorterne er afprøvede i danske eller klimatisk sammenlignelige forsøg, vil de blive indplaceret efter tidlighed under danske forhold baseret på tørstofprocent og blive omplaceret til de korrekte sortgrupper. Hvis sorterne ikke er afprøvede i danske eller klimatisk sammenlignelige forsøg, men ud fra bl.a. FAO-tal vurderes at kunne dyrkes på danske breddegrader, vil sorterne blive indplaceret i en af tidlighedsgrupperne af Landbrugsstyrelsen.

Hvis du som bruger opdager, at en sort er fejlplaceret, kan du henvende dig til Landbrugsstyrelsen.

Ekspertvurdering – egnethed til dyrkning under danske forhold

Hvis leverandøren ønsker det, kan de tilgængelige sorter blive vurderet af en ekstern ekspertgruppe nedsat af Landbrugsstyrelsen. Ekspertgruppen vurderer, om sorterne er egnede til dyrkning under danske forhold. Der skal foreligge oplysninger, der afspejler tidligheden under danske forhold, hvilket kan være danske sortsforsøg, eller eksempelvis sortsforsøg fra Schleswig eller Sydsverige med min. to års uvildige afprøvningsresultater.

Hvis sorten vurderes velegnet til dyrkning under danske forhold, vil sorten blive mærket med dette i OrganicXseeds. Under sortsnavnet vil fremgå "Specielle funktioner: Velegnet til danske forhold"

Ekspertvurderingen er bredere end sorterens tidlighed, idet der vurderes dyrknings- og kvalitetsmæssige forhold, herunder udbytter og sygdomsmotagelighed.

2022 er sidste sæson med det eksisterende system for vurdering af sorter, idet der fremadrettet vil blive nedsat nye og bredere sammensatte specialistgrupper, som forventes at skulle bistå med vurdering af det samlede udbud af sorter indenfor en afgrøde.

Dispensationsansøgning til at anvende ikke-økologisk majs-udsæd

Der vil være mulighed for dispensation til at anvende ikke-økologisk udsæd, hvis der ikke findes sorter i de tidlighedsklasser, du har brug for.

Hvis der er krav om individuel tilladelse skal du godtgøre, hvorfor du ikke kan anvende sorter med en anden tidlighed. Hvis der findes varer i sortsgruppen med sorter, der ikke kan placeres i tidlighedsklasser på grund af manglende oplysninger om tidligheden under danske forhold, skal det godtgøres af dig som ansøger, at ingen af de tilgængelige sorter kan anvendes på bedriften. Hvis de tilgængelige sorter ikke kan anvendes på baggrund af tidligheden eller manglende oplysninger om tidligheden, kan dette angives som begrundelse, og der skal angives, hvorfor en anden tidlighed end den ønskede ikke kan anvendes på den pågældende bedrift.

Hvis der er "Til bekræftelse" skal du blot udfylde digital bekræftelse på anvendelsen.

Herunder er angivet et eksempel vedrørende betydning af tidlighed afhængig af klima og sådato.

Kold lokalitet (Ikast), hvor såning først vil ske fra medio maj. Sådato 15. maj, høstdato 15. oktober. Ønsket tørstofprocent 32. Stabil jordtemperatur over 10 grader er nået medio maj 2019.

[Hent prognose for jordtemperatur i dit postnummer.](#)

Sort	Sandsynlighed for min. at opnå ønsket tørstof %
Emmerson	87
Cito KWS	83
Activate	81
Rubiera KWS	79
Augustus KWS	79
KWS Artikus	75
Sergio KWS	74
RGT Duxbury	73

Udsnit

I "Sortvalg majs" kan du lave en liste over de relevante sorter og sandsynligheden for at de kan levere den ønskede tørstofprocent.

Hvis der er økologisk udsæd til rådighed i den ønskede tidlighedsklasse, vil der være mulighed for at opnå dispensation, hvis du kan godtgøre, at de tilgængelige sorter fx ikke lever op til udbytte/kvalitet, som man ellers kan købe i den aktuelle tidlighedsklasse. Landbrugsstyrelsens sagsbehandling understøttes af de ekspertvurderinger, som foretages af Landbrugsstyrelsens eksterne ekspertgruppe.

Husk altid at afvente svar fra Landbrugsstyrelsen inden ikke-økologisk udsæd anvendes. Og husk altid at gemme dokumentation for din bestilling.

Vær opmærksom på, at en dispensation er begrænset til den pågældende vækstsæson. Landbrugsstyrelsen har i udgangspunktet valgt at definere vækstsæsonerne efter de fire årstider. Husk at angive anvendelsestidspunkt i ansøgningen. Landbrugsstyrelsen oplyser i Vejledning at der kan vil blive åbnet for dispensationsansøgninger i marts.

Hvis der bestilles udsæd, inden der er opnået dispensation, er det på eget ansvar. Hvis der kommer økologisk udsæd i den ønskede tidlighedsklasse, skal dette anvendes fortrinsvis.

Omlægningsfrø – nyt fra 2022

Vær opmærksom på nye regler for omlægningsfrø fra 2022, som betyder, at du først må anvende omlægningsfrø af en sort, når der i OrganicXseeds ikke er mere tilgængeligt økologisk frø af den pågældende sort. Der vil dog være en kortere overgangsperiode, hvor omlægningsfrø, som er produceret i 2021 eller tidligere kan anvendes efter de hidtidige regler.

Omsåning af marker - med behov for hurtig handling

Du kan stå i en situation, hvor en flok råger rydder marken, eller andet der gør, at du har behov for hurtigt at skaffe ekstra udsæd. I dette tilfælde er der mulighed for at ringe til Landbrugsstyrelsen, for at bede om hurtig sagsbehandling i tilfælde af, at du har behov for en dispensation til at anvende ikke-økologisk udsæd.

Manglende opdatering af varer i OrganicXseeds

Hvis du erfarer, at firmaer ikke opdaterer deres sortiment i forhold til tilgængelighed, eller at sorter er fejlplaceret i forhold til tidlighed, kan du henvende dig til Landbrugsstyrelsen.

Emneord

Publiceret: 16. december 2020

Opdateret: 01. februar 2022

Vil du vide mere?

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Innovationscenter for Økologisk Landbrug udvikler ny viden og løsninger til landmænd og rådgivere. Sammen udvikler vi et mere bæredygtigt landbrug.

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

